

Nr 116

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske; given Stockholms slott den 7 april 1967.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att anta härvid fogade förslag till lag angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske.

GUSTAF ADOLF

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till lagstiftning som gör det möjligt för Sverige att i enlighet med en i London den 9 mars 1964 dagtecknad fiskerikonvention inrätta en särskild fiskezon utanför landets västra kust.

**Förslag
till
Lag**

angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske

Härigenom förordnas, *dels* att 1 och 2 §§ lagen den 1 december 1950 om rätt till fiske skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges, *dels* att rubriken före 1 § skall erhålla följande ändrade lydelse, *dels* att före 2 § skall införas en rubrik av nedan angiven lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Allmänna bestämmelser

1 §.

Denna lag avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon.

Fiskezonen omfattar det havsområde utanför territorialgränsen vid Sveriges västra kust som Konungen bestämmer i enlighet med den i London den 9 mars 1964 dagtecknade fiskerikonventionen.

Vad i lagen föreskrives om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen, dock med de begränsningar som föranledas av lagen om kontinentalsockeln.

Om fiske i allmänt vatten

1 § (första stycket).

I vatten, som enligt lagen om gräns mot allmänt vattenområde är allmänt vatten, må varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap. Fast redskap må, såvitt ej annat följer av 3 §, utsättas i allmänt vatten endast efter tillstånd av myndighet som Konungen bestämmer.

2 §.

I vatten, som enligt lagen om gräns mot allmänt vattenområde är allmänt vatten, må varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap.

Fast redskap må, såvitt ej annat följer av 3 §, utsättas i allmänt vatten endast efter tillstånd av myndighet som Konungen bestämmer. Den som äger sådan fiskerätt i enskilt

(Nuvarande lydelse)

2 §.

Den som äger sådan fiskerätt i enskilt vatten som sägs i 5 § (innehavare av enskild fiskerätt) må ej förvägras tillstånd att från det enskilda vattnet sträcka fast redskap vidare ut i allmänt vatten, såvitt det prövas kunna ske utan men för annan fiskande.

(Föreslagen lydelse)

vatten som sägs i 5 § (innehavare av enskild fiskerätt) må ej förvägras tillstånd att från det enskilda vattnet sträcka fast redskap vidare ut i allmänt vatten, såvitt det prövas kunna ske utan men för annan fiskande.

1 § *(andra stycket)*.

Med fast redskap förstås i denna lag fiskebyggnad, så ock med ledarm försett fiskeredskap, vilket medelst pålar eller tyngder eller annorledes fästes vid botten eller stranden och avses skola kvarstå längre tid än två dygn i följd.

Denna lag träder i kraft den dag Konungen förordnar.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 17 mars 1967.

Närvarande:

Statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, KLING, EDENMAN, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, ODHNOFF, WICKMAN.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i lagen om rätt till fiske* och anför.

Inledning

Den 9 mars 1964 dagtecknades en fiskerikonvention i London, som bl. a. ger anslutna stater möjlighet att inrätta särskilda fiskezoner utanför territorialgränsen. Konventionen tillkom under medverkan av 16 europeiska stater däribland Sverige och Danmark. Den godkändes för Sveriges del av 1964 års höstriksdag (prop. 167, UU 9, rskr 367) och ratificerades i december 1964. Konventionen trädde i kraft den 15 mars 1966.

Den svenska fiskegränsen utgörs av territorialgränsen fyra sjömil från Sveriges landområden och inre vatten. Från svensk sida har tidigare i skilda sammanhang hävdats, att särskilda fiskezoner utanför territorialgränsen innebär intrång i principen om havets frihet. Utvecklingen på folkrättens område under senare år medförde emellertid, att det inte ansågs möjligt för Sverige att stå utanför 1964 års fiskerikonvention. Svenska fiskare hade nämligen då kunnat utestängas från sådana fiskevatten inom konventionsstats fiskezon, där de tidigare bedrivit fiske. Godkännandet av konventionen innebar emellertid inte något ställningstagande till frågan om Sverige skulle inrätta särskilda fiskezoner eller ej.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund har i framställning till Kungl. Maj:t den 25 mars 1966 hemställt om förberedelser för en snabb utflyttning av den svenska fiskegränsen i Kattegatt och Skagerack.

Avtalsslutande parts möjlighet att inrätta fiskezoner avser två zoner med en bredd av sex sjömil vardera, räknat från baslinjerna för det yttre

territorialvattnet. I den inre av zonerna får kuststaten uteslutande rätt att fiska samt även uteslutande jurisdiktion i fiskerifrågor. I den yttre zonen har kuststaten rätt att reglera fisket. Där får emellertid fiske bedrivas också av annan konventionsstat vars fiskefartyg under åren 1953—1962 vanligen utnyttjat dessa fiskevatten. Konventionen är för Sveriges del tillämplig endast beträffande västkusten norr om en linje mellan Kullens fyr och Gilbjerg Hoved. Den hindrar enligt uttryckliga bestämmelser inte att särskilda ordningar behålls eller införs i fiskefrågor som berör Danmark, Norge och Sverige inbördes eller som avser Skagerack och Kattegatt.

Konventionens närmare innehåll framgår av 1964 års proposition där det också lämnas en redogörelse för samtliga fiskeriöverenskommelser i vilka Sverige var part. Från propositionen kan vidare inhämtas uppgifter om de territorial- och fiskegränser som vid samma tid tillämpades av vissa europeiska stater.

Fiskegränser i Danmark och Norge

I Danmark antogs den 26 maj 1965 en »lov om saltvandsfiskeri» med bestämmelser bl. a. om det danska fisketerritoriets utsträckning och utnyttjande. Enligt denna lag omfattar fisketerritoriet såvitt gäller Nordsjön, Skagerack och Kattegatt det vattenområde utanför de inre farvattnen längs de danska kusterna, vilket avgränsas av en linje som går parallellt med baslinjerna och tolv sjömil från dessa. I fråga om Kattegatt begränsas vattenområdet mot Öresund av en linje dragen från Gilbjerg Hoved till Kullen. Den danska lagen föreskriver emellertid att fiskegränsen mot annan stats kust inte får överskrida den linje som överenskommit med denna stat. Om sådan överenskommelse saknas gäller enligt den danska lagen i stället den linje som överallt ligger lika långt från de närmaste punkterna på lågvattenlinjerna vid de två staternas kuster. Fisket inom danskt fisketerritorium är i princip förbehållet danska medborgare. Med dessa jämsätts dock utlänningar som haft hemvist i Danmark de senaste två åren. För utlänningar i övrigt är det enligt lagen förbjudet att fiska och företa vissa andra åtgärder på danskt fisketerritorium. Efter överenskommelse med Norge och Sverige kan undantag göras om att danskt fisketerritorium skall ha mindre utsträckning än som förut nämnts när det gäller norska och svenska fiskare. Vidare kan medborgare i de nordiska länderna medges rätt till fiske med vissa handredskap. Lagen, som dessutom innehåller bestämmelser om fiskets bedrivande, fiskevård, kontroll m. m., upptar även straffbestämmelser för utlänning som fiskar utan lov samt bestämmelser om rätt i vissa fall för danska myndigheter att kvarhålla utländska fiskefartyg. — Lagen trädde i kraft den 1 juli 1965, dock med den begränsningen att bestämmelserna om fisketerritoriets utsträckning skulle gälla

först från den tidpunkt som senare fastställdes. Denna tidpunkt har numera bestämts till den 1 juli 1967.

Norge, som står utanför 1964 års fiskerikonvention, fastställde redan genom lag den 24 mars 1961 som trädde i kraft den 1 april 1961 en fiskegräns beträffande vissa kustvatten till sex sjömil. Denna gräns flyttades ut fr. o. m. den 1 september 1961 till tolv sjömil. 1961 års lag kom dock genom tillämpning av en undantagsbestämmelse inte att gälla fiskevatten utanför Skagerackkusten öster om Lindesnes. Den 17 juni 1966 antogs en ny lag om Norges fiskegränser vilken bl. a. innebär att utanför Norges kuster fiskegränsen skall vara belägen tolv sjömil från och parallellt med fastställda baslinjer. Inom denna gräns är fisket i princip förbehållet norska medborgare. Utlänning som är bosatt i Norge likställs emellertid i detta hänseende med norsk medborgare. Lagen innehåller förbud för andra utlänningar att fiska inom fiskegränsen. Undantag kan dock medges samt förenas med föreskrifter att fisket inte skall vara underkastat norsk jurisdiktion. Lagen innehåller straffbestämmelser och regler om rätt att i vissa fall kvarhålla fartyg. Den nya lagen trädde i kraft den 1 januari 1967 men är ännu inte helt tillämplig öster om Lindesnes. En förändring härvidlag torde dock vara förestående. Enligt en särskild resolution den 18 augusti 1961 som fortfarande gäller har svenska och danska fiskare viss rätt att bedriva fiske innanför den norska fiskegränsen.

Sverige har träffat vissa avtal i fiskerifrågor med Danmark och Norge. Mellan Danmark och Sverige gäller konventionen den 31 december 1932 (SÖ 1933:13), som i fråga om fisket i Kattegatt i huvudsak innebär att vartdera landets fiskare är berättigade att fiska intill ett avstånd av tre distansminuter från det andra landets kust. I anledning av konventionen har Kungl. Maj:t utfärdat kungörelsen den 2 juni 1933 (nr 282) med vissa bestämmelser rörande fiskeriförhållandena i de till Sverige och Danmark gränsande farvattnen.

Enligt ett avtal, dagtecknat den 19 december 1966, mellan Danmark, Norge och Sverige skall var och en av parterna — oavsett vilka fiskegränser de i övrigt kan komma att fastställa — tillåta fartyg från övriga två stater att bedriva fiske inom ett vattenområde intill ett avstånd av fyra sjömil från baslinjen för territorialhavet. Vattenområdet skall härvid betraktas som fritt hav. Parterna skall eftersträva att få till stånd så likartade regler som möjligt för fisket. Avtalet har hittills ratificerats endast av Danmark.

Förhandlingar pågår f. n. mellan Sverige och Norge rörande fiskegränser och fiske i gränsvattnen utanför de båda ländernas sjöterritorier.

Västkustfiskarnas framställning

Svenska västkustfiskarnas centralförbund understryker i sin framställning, att det är angeläget att Sveriges fiskegräns på västkusten flyttas ut samtidigt med att Danmark och Norge flyttar ut sina fiskegränser. Utländska fiskare skulle annars komma att i alltför stor utsträckning utnyttja fiskevattnen utanför den svenska kusten.

Över framställningen har yttranden avgetts av rikspolisstyrelsen, chefen för marinen, sjöfartsstyrelsen, generaltullstyrelsen, fiskeristyrelsen och Sveriges fiskares riksförbund. Remissinstanserna tillstyrker bifall till framställningen eller lämnar den utan erinran.

Fiskeristyrelsen anser att svenska fiskare på olika sätt kommer att få vidkännas avsevärda olägenheter, om Danmarks och Norges fiskegränser flyttas ut till tolv sjömil utan att motsvarande åtgärd vidtas för Sveriges del. Förberedelser för en snabb utflyttning av den svenska fiskegränsen bör därför göras. Styrelsen förordar att utflyttningen får gälla från gränsen mot Norge till Kattegatts gräns mot Öresund genom en linje Gilbjerg Hoved—Kullens fyr och att svensk jurisdiktion skall gälla i fiskerifrågor inom fiskegränsen utom i fråga om danska och norska medborgare.

Enligt sjöfartsstyrelsen innebär en utflyttning av fiskegränsen att Sverige proklamerar en åtta sjömil bred fiskezon räknat från territorialgränsen. En ny fiskegräns bör, enligt styrelsens mening, redovisas på allmänna sjökort.

Generaltullstyrelsen erinrar om bestämmelserna angående skyldighet för befattningshavare inom tullverkets kust- och gränsbevakning att utöva bl. a. fisketillsyn (SFS 1955: 274 och 275) och påpekar, att kustbevakningen innefattar kontroll i syfte att hindra olovligt fiske från utländska fartyg på svenskt vatten. Inom det aktuella vattenområdet förekommer fiske av icke nordiska fartyg huvudsakligen i Skagerack. Öststats-trälare har tidvis fiskat intill tolv sjömil från den svenska kusten. Vattnen närmare kusten ger nämligen, enligt styrelsen, f. n. ej så stora fångster att ett fiske där skulle löna sig för fartyg från mera avlägsna hamnar. En utflyttning av fiskegränsen till tolv sjömil kommer med nuvarande förutsättningar för fisket inte att öka bevakningsbehovet mer än vad som kan inrymmas i kustbevakningens allmänna tillsyn. Styrelsen förutsätter dock att bevakningsfartygen utrustas med viss ytterligare navigeringsapparat. Slutligen framhåller styrelsen att det är angeläget att kustbevakningens befogenheter när det gäller fisketillsynen klarläggs i lämpligt sammanhang.

Chefen för marinen förordar att den rutinmässiga övervakningen utföres av en minsvepare samt att helikoptrar utnyttjas för kortvariga och synnerligen brådskande uppdrag. Övervakningen bör ske i samarbete med tullverket och kan begränsas till vintermånaderna.

Gällande rätt m. m.

Enligt lagen den 3 juni 1966 (nr 374) om Sveriges sjöterritorium omfattar detta dels inre vatten, dels territorialhavet. Sjöterritoriet begränsas mot det fria havet eller annan stats territorium av territorialgränsen.

Lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske reglerar rätten till fiske på allmänt och enskilt vatten. Dessa begrepp grundas på bestämmningar i lagen den 1 december 1950 (nr 595) om gräns mot allmänt vattenområde. Av förarbetena till fiskerättslagen (SOU 1947: 47 s. 262 och prop. 1950: 60 s. 102) framgår, att denna lag gäller inom »landets vattenområden», dvs. vattenområdena inom territorialgränsen. Fiskerättslagen är sålunda tillämplig endast beträffande Sveriges sjöterritorium.

Fisket i allmänt vatten i havet är i princip förbehållet svenska medborgare. Utlänning som bott i Sverige minst två år likställs dock med svensk medborgare. Den som inte är svensk medborgare får inte fiska i allmänt vatten utan medgivande av Kungl. Maj:t eller av myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. Fiskar utlänning på allmänt vatten utan sådant medgivande kan han dömas till böter eller, om brottet är grovt, fängelse i högst sex månader. I kungörelsen den 25 mars 1960 (nr 47) angående rätt för utlänning att fiska på allmänt vatten m. m., som utfärdats med stöd av 4 och 21 §§ fiskerättslagen, har medborgare i övriga nordiska länder medgetts viss fiskerätt på allmänt vatten. Fiskeristyrelsen har i samma kungörelse bemyndigats att meddela andra utlänningar tillstånd till fiske i viss omfattning i allmänt vatten.

Ertappas någon på bar gärning då han bedriver olovligt fiske eller anträffas redskap för sådant fiske utsatt i vattnet kan fisketillsynsman som förordnats av länsstyrelsen eller fiskeristyrelsen, befälhavare på statens fartyg, vilket utsänts för att övervaka ordningen på fiskeplats, och befattningshavare vid tullverkets kustbevakning ta fångst, redskap och båt i beslag. Anmälan om beslaget skall göras till vederbörande polis- eller åklagarmyndighet eller till närmaste polisman. Beslagtagen fångst kan förklaras förverkad. Har fångsten undergått förskämning eller finns den inte kvar, kan dess värde förklaras förverkat. Vid uppsåtligt brott skall också fångstredskap förklaras förverkade, om detta ej är uppenbart obilligt.

Fiskeristadgan den 24 september 1954 (nr 607) innehåller regler som i första hand avser fisket inom territorialgränsen. Vissa bestämmelser i fiskeristadgan gäller emellertid också utanför denna gräns, nämligen i fråga om ordningen för fiskets bedrivande olika fiskare emellan, förbud mot fiske med sprängämne och liknande fångstmedel samt fångstförbud i fråga om fisk som inte håller vissa minimimått. Dessa bestämmelser är tillämpliga endast på fiske från svenskt fartyg eller med redskap

som utsatts från svenskt fartyg (prop. 1954: 183 s. 135). Liksom fiskerättslagen innehåller stadgan bestämmelser om beslag för det fall att någon ertappas på bar gärning med att överträda vissa i stadgan upptagna förbud eller med att utföra vissa andra där straffbelagda handlingar.

Enligt kungörelsen den 20 maj 1955 (nr 275) angående skyldighet för befattningshavare vid tullverkets kust- och gränsbevakning att utöva jakt- och fisketillsyn m. m. skall befattningshavare vid tullverkets kustbevakning utöva tillsyn över efterlevnaden av fiskeristadgan och av föreskrifter om fiskets vård och bedrivande som utfärdats med stöd av denna stadga. Övervakningen avser också sådana överträdelser av fiskerättslagen, som sker i vatten där varje svensk medborgare får fiska.

Kustbevakningstjänstemännens skyldigheter och befogenheter regleras närmare i instruktionen för fisketillsynsmän den 20 maj 1955 (nr 274).

Lagen den 3 juni 1966 (nr 314) om kontinentalsockeln avser havsbotten och dess underlag inom allmänt vattenområde samt inom det havsområde utanför Sveriges territorialgräns som Kungl. Maj:t bestämmer i enlighet med en den 29 april 1958 dagtecknad konvention om kontinentalsockeln. Till kontinentalsockelns naturtillgångar räknas enligt lagen även levande organismer som i det utvecklingsskede, då de kan bli föremål för fångst, är antingen orörliga på havsbotten eller därunder eller oförmögna till rörelse annat än i ständig beröring med havsbotten eller dess underlag. Inom allmänt vattenområde är lagen emellertid inte tillämplig på fångst av sådan levande naturtillgångar, som omfattas av svensk lagstiftning angående fiske. Rätten att utvinna kontinentalsockelns naturtillgångar tillkommer staten. Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer kan meddela tillstånd för annan än staten att utvinna kontinentalsockelns naturtillgångar. Kungl. Maj:t kan också föreskriva att visst slag av verksamhet, bl. a. utvinnande av naturtillgångar från kontinentalsockeln, får äga rum utan tillstånd.

I kungörelsen den 3 juni 1966 (nr 315) angående tillämpningen av lagen den 3 juni 1966 (nr 314) om kontinentalsockeln har förordnats, att lagen äger tillämpning inom havsområdet utanför territorialgränsen i enlighet med konventionen om kontinentalsockeln. Vidare gäller att tillstånd enligt lagen inte fordras för fångst av levande organismer. Sådan fångst, som även innefattar fiske, får alltså f. n. ske på kontinentalsockeln även utanför territorialgränsen.

Departementschefen

Den fiskerikonvention som dagtecknades i London den 9 mars 1964 och som efter riksdagens godkännande ratificerats av Sverige trädde i kraft den 15 mars 1966. Enligt konventionen får deltagande stater inrätta särskilda fiskezoner som sträcker sig tolv sjömil från kusten. Konventionen är för

Sveriges del tillämplig på havet utanför västkusten. Som tidigare framgått kommer Danmark som tillhör konventionsstaterna att flytta ut sin fiskegräns i vissa vattenområden bl. a. Kattegatt den 1 juli 1967. Norge, som står utanför konventionen, har redan vidtagit motsvarande åtgärd såvitt gäller de norska kusterna väster om Lindesnes. En fortsatt utflyttning öster därom torde vara förestående.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund anför till stöd för sin framställning om utflyttning av den svenska fiskegränsen, att risk föreligger för att andra länders fiskare som alltså i fortsättningen inte får tillträde till de danska och norska vattnen kommer att i alltför stor utsträckning utnyttja fiskevattnen utanför den svenska västkusten om inte även Sverige skulle flytta ut sin fiskegräns.

Flertalet remissinstanser delar denna uppfattning och tillstyrker bifall till framställningen.

En utflyttning av Danmarks och Norges fiskegränser i Kattegatt och Skagerack kommer — till följd av Sveriges avtal med dessa stater — sannolikt inte att medföra någon inskränkning av betydelse i de svenska fiskarnas möjligheter att utöva fiske i dessa vatten. Man kan emellertid befara att fiskevattnen utanför den svenska territorialgränsen i motsats till vad nu är fallet särskilt under vinterhalvåret skulle komma att utnyttjas för fiske av andra än nordiska länders fiskare, sedan de danska och norska fiskegränserna flyttats ut. Med hänsyn till svenska fiskeintressen är det därför enligt min mening ofrånkomligt att också Sverige med tillämpning av 1964 års konvention flyttar ut sin fiskegräns vid landets västra kust till tolv sjömil.

Fiskegränsens sträckning i detalj kan f. n. ej anges bl. a. med hänsyn till de pågående förhandlingarna med Norge. Jag finner därför ej anledning att närmare uppehålla mig härvid. I överensstämmelse med 1964 års fiskerikonvention bör det berörda vattenområdet begränsas i söder mot Öresund av en linje dragen från Kullens fyr till Gilbjerg Hoved. Där avståndet mellan Danmark och Sverige är kortare än 24 sjömil bör gränsen bestämmas efter förhandlingar med Danmark. I övrigt bör gränsen gå tolv sjömil från baslinjerna med de undantag som föranleds av ett blivande avtal med Norge. Jag vill tillägga, att de bestämmelser som gäller för beräkning av Sveriges sjöterritorium i havet i princip bör kunna tillämpas även vid beräkning av fiskegränsens sträckning. Intet hindrar dock att fiskegränsen anges med ledning av territorialgränsen, vilket torde leda till samma resultat.

1964 års konvention innebär i princip att fisket innanför fiskegränsen skall vara förbehållet kuststatens medborgare. Undantag skall dock i fråga om den yttre sexmilszonen göras för fiskare från sådana konventionsstater, vilkas fiskefartyg under tioårsperioden 1953—1962 vanligen fiskat inom denna zon. Enligt vad jag inhämtat har under nämnda period fiskefartyg från andra länder än Danmark och Norge veterligen inte — i varje fall inte

annat än tillfälligtvis — bedrivit fiske i vattenområdet mellan territorialgränsen och den nya fiskegränsen. Som jag tidigare berört kommer fiskeförhållandena i vattenområdet såvitt gäller Norge och Danmark att regleras genom avtal med dessa länder. Några andra undantag än sådana som föranleds av dessa avtal krävs alltså inte från huvudregeln att fisket innanför fiskegränsen skall vara förbehållet svenska medborgare. Under sådana förhållanden föranleder bestämmelserna i konventionen f. n. inte något behov för Sveriges del att införa olika regler beträffande fiskerätt eller jurisdiktion inom skilda delar av vattenområdet mellan territorialgränsen och fiskegränsen. Området kan därför från rättslig synpunkt f. n. betraktas som en enhetlig fiskezon.

Lagen om rätt till fiske har, som förut anmärkts, tillämpning endast innanför territorialgränsen. Rätten till fiske i fiskezonen kräver därför reglering. Denna torde emellertid inte behöva ha annat ändamål än att förbehålla svenska medborgare fiskerätten i zonen. Detta torde enklast vinnas om regler av i huvudsak samma innehåll som nu gäller för rätten till fiske i allmänt vatten blir tillämpliga också beträffande fiskerätten i zonen. Bestämmelserna i lagen om kontinentalsockeln nödvändiggör dock en viss inskränkning, såvitt gäller rätten till fiske i zonen efter sådana levande organismer som hör till kontinentalsockelns naturtillgångar. Vidare bör beaktas, att avtalen med Danmark och Norge kräver undantag från den förut angivna huvudregeln, så att medborgarna i dessa länder får fiskerätt i zonen och att jurisdiktionen över danska och norska fiskare, som bedriver fiske där, anordnas i enlighet med avtalen.

Bestämmelserna i fiskeristadgan gäller i första hand fisket inom territorialgränsen. Vissa bestämmelser avser emellertid fisket från svenska far-tyg på internationellt vatten. Dessa bestämmelser kommer alltså utan ändring av stadgan att gälla även i den nya fiskezonen. Danska eller norska fiskare som fiskar i zonen kommer, som förut nämnts, att vara underkastade hemlandets jurisdiktion. Fiskare från andra länder avses ej komma att fiska innanför den nya svenska fiskegränsen. Tillkomsten av en svensk fiskezon kräver med hänsyn till vad nu anförts ingen ändring av stadgans nuvarande innehåll.

I samband med utflyttningen av Sveriges fiskegräns behövs föreskrifter om att den fisketillsyn som utövas av tullverkets kust- och gränsbevakning skall avse även den nya fiskezonen.

Jag övergår nu till frågan, hur rätten till fiske i fiskezonen författningstekniskt bör lösas.

Lagen om rätt till fiske reglerar som förut framgått fiskerätten inom Sveriges sjöterritorium. De bestämmelser som krävs för fisket i fiskezonen bör i allt väsentligt stämma överens med fiskerättslagens regler om fiske i allmänt vatten. Det torde därför vara ändamålsenligt att de nya bestämmelserna införs i fiskerättslagen. Härigenom vinnas att samtliga regler om fis-

kerätt i svenskt fiskevatten tas upp i en och samma författning. Eftersom en sådan lagstiftningsåtgärd fordrar riksdagens samtycke, tillgodoses samtidigt riksdagens tidigare uttalade önskemål att lämnas tillfälle att yttra sig i frågor angående fiskegränser m. m. som för Sveriges vidkommande innebär ändring i rådande folkrättsliga läge (jfr UU 1962: 4).

Jag föreslår därför att bestämmelserna om fiskerätt i den svenska fiskezonen inarbetas i fiskerättslagen. Det är emellertid inte nödvändigt att belasta fiskerättslagen med detaljbestämmelser om fiskegränsens närmare sträckning. I stället bör det få ankomma på Kungl. Maj:t att med stöd av fiskerättslagen meddela sådana bestämmelser sedan frågorna om gränsdragningen gentemot Danmark och Norge fått sin lösning.

Då numera en särskild lag om Sveriges sjöterritorium föreligger är det enligt min mening lämpligt att en ny 1 § införs i fiskerättslagen med allmänna bestämmelser om rätten till fiske vilka knyter an till begreppet Sveriges sjöterritorium. Ett första stycke av 1 § bör sålunda innehålla en bestämmelse om att lagen avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium och svensk fiskezon. I ett andra stycke bör vidare föreskrivas, att fiskezonen omfattar det havsområde utanför territorialgränsen vid rikets västra kust som Konungen bestämmer i enlighet med den i London den 9 mars 1964 dagtecknade fiskerikonventionen. Ett tredje stycke slutligen avses innehålla den regeln, att lagens bestämmelser om fiske i allmänt vatten gäller även i fiskezonen med de begränsningar som föranleds av bestämmelserna i lagen om kontinentalsockeln.

Några ytterligare bestämmelser i fiskerättslagen med anledning av den nya fiskezonen torde inte krävas. De föreslagna lagstiftningsåtgärderna avses nämligen få till följd att samtliga bestämmelser i fiskerättslagen som är tillämpliga på fiske i allmänt vatten, t. ex. om ansvar för olovligt fiske, förverkande och beslag av fiskeredskap eller fångst, kommer att gälla även för fiske i fiskezonen.

För att undvika ändringar av fiskerättslagens paragraffföljd bör den redaktionella jämkningen företas, att nuvarande 1 och 2 §§ sammanförs till en ny 2 § i lagen. Detta bör ej möta hinder eftersom nuvarande 2 § har direkt anknytning till bestämmelserna i 1 § om utsättande av fast redskap. Indelningen av stycken i den nya 2 § bör anpassas därefter.

De särskilda bestämmelser, som föranleds av avtal med Danmark och Norge eller andra internationella avtal, kan med den lösning av lagstiftningsfrågan beträffande fiskezonen som jag nu föreslår meddelas av Kungl. Maj:t med stöd av 4 § fiskerättslagen.

Såsom tidigare framgått är det angeläget att bestämmelserna om den nya fiskezonen träder i tillämpning redan den 1 juli 1967. Eftersom fiskezonens omfattning inte kan exakt bestämmas, förrän gränsdragningen gentemot Danmark och Norge är klar, synes det emellertid lämpligt att Kungl. Maj:t får förordna om ikraftträdandet av de nya bestämmelserna.

Regleringen av de ytterligare bevakningsuppgifter som i fortsättningen kan komma att åvila tullverkets kust- och gränsbevakning torde få ankomma på Kungl. Maj:t.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet upprättats förslag till *lag angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske*. Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet som *bilaga*.¹

Jag hemställer att lagrådets utlåtande över lagförslaget inhämtas för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:

Britta Gyllensten

¹ Bilagan har utslutits här. Den är likalydande med den bilaga som är fogad vid propositionen.

Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 29 mars 1967.

N Ä R V A R A N D E :

justitierådet	EDLING,
regeringsrådet	HEGRELIUS,
justitierådet	PETRÉN,
justitierådet	JOACHIMSSON.

Enligt lagrådet den 23 mars 1967 tillhandakommet utdrag av protokoll över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 17 mars 1967 hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i 87 § regeringsformen avsedda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske*.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av revisionssekreteraren Robert Söderblom.

Lagrådet yttrade:

Fiskerättslagen innehåller, liksom andra lagar och författningar som i geografiskt hänseende gäller riket i dess helhet, icke någon särskild bestämmelse härom; svensk lag anses, då annat icke avses, gälla hela riket utan att detta behöver särskilt utsägas. En annan sak är, att tillämpningsområdet för en för riket gällande lag på grund av det ämne den reglerar kan sägas vara lokalt inskränkt; så har självfallet fiskerättslagen rent faktiskt tillämpning endast där fiske kan bedrivas. I det remitterade förslaget har däremot, samtidigt med att lagen utsträckts att gälla rätten till fiske inom svensk fiskezon, upptagits en bestämmelse som anger, att lagen avser rätten till fiske inom Sveriges sjöterritorium. Bestämmelsen anknyter till lagen den 3 juni 1966 (nr 374) om Sveriges sjöterritorium. Enligt denna lag — som har ett utpräglat stats- och folkrättsligt syfte och har annan indelningsgrund beträffande vattenområdena än den inom fastighetsrätten tillämpade — utgöres sjöterritoriets inre vatten, utom av vissa vattenområden vid kusterna, av insjöar, vattendrag och kanaler inom riket. Vissa av de vattenområden som inbegripes under fiskerättslagens uttryck enskilt vatten faller enligt vanligt språkbruk utanför uppräkningsområdet. Det gäller exempelvis mindre tjärnar, mossar, diken, dammar samt vattenfyllda stenbrott och lertäkter. Den föreslagna bestämmelsen medför därför, i allt fall efter ordalagen, en begränsning av fiskerättslagens tillämpningsområde inom riket. Detta är uppenbarligen ej avsett. Ytterligare må erinras om att

fiskerättslagen innehåller regler som gäller rikets landterritorium, t. ex. stadgandena om rätt att beträda annans strand. Anknytningen till sjöterritoriet får således anses förenad med nackdelar. I ärendet har ej påvisats några fördelar med nämnda anknytning och vägande sådana synes ej heller kunna åberopas. Fiskerättslagen bör som hittills gälla i riket utan begränsning och något direkt stadgande härom bör ej upptagas. Däremot synes, med hänsyn till att lagen utsträckts att gälla i fiskezonen och att regeln härom utformats på sätt skett, lämpligt att lagens giltighet inom riket kommer till ett indirekt uttryck. Lagrådet förordar därför, att 1 § första stycket fiskerättslagen gives den lydelsen att denna lag avser rätten till fiske, förutom här i riket, i svensk fiskezon.

I övrigt har lagrådet intet att erinra mot det remitterade lagförslaget.

Ur protokollet:

Aino Olsson

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 7 april 1967.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, statsråden STRÄNG, LANGE, JOHANSSON, HOLMQVIST, ASPLING, PALME, SVEN-ERIC NILSSON, LUNDKVIST, GUSTAFSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets utlåtande över det till lagrådet remitterade förslaget till *lag angående ändring i lagen den 1 december 1950 (nr 596) om rätt till fiske*.

Föredraganden redogör för lagrådets utlåtande och anför.

Enligt lagen om Sveriges sjöterritorium omfattar sjöterritoriet inre vatten och territorialhavet. Med inre vatten förstås, förutom vissa vattenområden utanför kusterna, insjöar, vattendrag och kanaler inom landet. Av förarbetena till lagen (prop. 1966: 119 s. 17) framgår att avsikten varit att begreppet sjöterritorium skulle avse allt territorialvatten, alltså även sådant som ibland enligt den folkrättsliga litteraturen hänförts till landterritoriet. Det är därför enligt min mening inte bara naturligt utan även lämpligt att i detta sammanhang använda det nya sammanfattande begreppet för landets vattenområden. Som lagrådet framhållit är det självfallet inte meningen, att fiskerättslagens tillämpningsområde härigenom skall begränsas.

Fiskerättslagens regler om rätt att vid fiske beträda annans strand är f. n. knutna till begreppen allmänt och enskilt vatten. Jag kan inte dela lagrådets uppfattning att en anknytning av nämnda rätt till begreppet Sveriges sjöterritorium skulle innebära några nackdelar.

Jag anser alltså att lagändringen bör genomföras på det sätt som framgår av det remitterade förslaget.

Föredraganden hemställer, att Kungl. Maj:t genom proposition föreslår riksdagen att anta lagförslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten